

gram, aliudque quodcumque juris, facti, vel gratiæ remedium impetrari, vel intentari, aut impetrato, seu etiam motu, scientia, & potestatis plenitudine paribus concessio vel emanato, quemquam in iudicio, vel extra illud uti, seu se iurare posse; sed ipsas presentes Litteras semper, & perpetuo firmas, validas, & efficaces existere, & fore, suosque plenarios, & integros effectus sortiri, & obtinere, ac illis, ad quos spectat, & pro tempore quocumque spectabit, in omnibus, & per omnia plenissime suffragari, sic, & non aliter in præmissis per quocumque Iudices &c. iudicari, & definiti debere, sublata &c. ac irritum &c. Non obstantibus &c. Quibus omnibus specialiter, & expressè derogamus, & derogatum esse volumus, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem, sub Annulo Piscatoris die 8. Aprilis 1690. Pontificatus Nostri Anno Primo.

DECISIO XVI.

ARGUMENTUM.

Proponuntur, & resolvuntur quatuor curiosa dubia. Primo: An ex commissione Papæ possint Clerici non Presbyteri conferre Tonfuram, & Ordines minores? Secundo: An Presbyteri ex eadem Papali delegatione possint conferre Subdiaconatum? Tertio: An etiam Diaconatum? Quarto: An & Presbyteratum? Dantur non inutiles observationes legales, præcipue circa famigeratum Privilegium Innocentii VIII. ad Abbates Cistercienses pro collatione Sacrorum Ordinum.

SUMMARIUM.

- 1 Minister Ordinis an esse possit qui non est Sacerdos?
- 2 Errori proximum est asserere, non Sacerdotem posse Ordines dare.
- 3 Diana asserit, non Sacerdotem posse esse Ministrum Ordinum.
- 4 Episcopi consecratio an ab uno solo Episcopo fieri possit?
- 5 Diana opinio singularis, quod non Sacerdos possit conferre Ordines.
- 6 Cardinales Diaconi non conferunt Ordines, neque Tonfuram.
- 7 Abbates, qui non sunt Presbyteri, numquam deorunt Ordines.
- 8 Abbates olim non ordinabantur ultra Diaconatum.
- 9 Laici olim dabant primam Tonfuram. Imo alii qui sibi ipsi.
- 10 Tonfura illa non erat character Clericalis, sed signum contemptus sæculi.
- 11 Minister Ordinis esse non potest, qui non est Sacerdos.
- 12 Subdiaconatus à Presbytero an ex delegatione Papæ possit conferri? Quod non, Ratio num. 13. Quod sic num. 17.
- 14 Chorepiscopi an darent Ordines Sacros? Et cur? num. 16.
- 15 Subdiaconatus olim non erat Ordo Sacer, & num. 19.
- 16 Presbyter potest ex commissione Papæ ordinare Subdiaconos.
- 17 Innocentii VIII. Privilegium, ut Abbates Cistercienses conferant Ordines Sacros, & num. 24. ejus Verba num. 25.
- 18 Diaconi olim ministrabant Communionem in Misficia.
- 19 Diaconatus an possit conferri à simplici Presbytero? & num. 22. & 27.

- 23 Glossa opinio prævalet aliis Doctoribus.
- 24 Franciscani non Episcopi in India conferunt Ordines Sacros.
- 25 Cisterciensium Privilegium Autenticum nemo vidit de ordinibus Sacris conferendis.
- 26 Privilegium qui asservit habere, debet Autenticum monstrare.
- 27 Victoria Theologus quid legerit in Privilegio Innocentii VIII.
- 28 Sumptum de sumpto non probat.
- 29 Privilegia omnia Prælatorum inferiorum circa collationem Ordinum Sacrorum à Tridentino revocata.
- 30 Presbyter an possit conferre Presbyteratum ex commissione Papæ? Quod sic, Rationes num. 34. Quod non num. 35.
- 31 Aerii, & Voicelch error.

Adhuc autem occasione potestatis, quam habent Abbates conferendi primam Tonfuram, & quatuor minores Ordines subditis suis regularibus, ut in præcedenti demonstratum est, restant tres alie Quæstiones breviter discutendæ, ac terminandæ. Prima est, an qui non sunt Presbyteri, sed sunt exempli gratia Diaconi, vel Subdiaconi tantum, aut solum in minoribus Ordinibus constituti, possint deputari à Papa ministri primæ Tonfuræ, ac minorum Ordinum? Secunda est, an simplices Presbyteri possint ab eodem Papa delegari ad conferendos Sacros Subdiaconatus, & Diaconatus Ordines? Tertia, an etiam ad conferendum Presbyteratum?

Quo ad Primam Quæstionem, Negative respondent Salmanticensis in *tract. 8. de Sacram. Ordinis cap. 4. num. 20.* ea ratione, quia cum hoc, quod est Ordines conferre, soli Episcopo ut ordinario Ministro ex iure divino competat, iustum est, ut nulli alteri hæc potestas ex delegatione conferatur, nisi illi, qui sit minister proximus eidem Episcopo, nempe habenti characterem Sacerdotalem, in quo radicaliter inest Ordo Episcopalis, & reperitur ipsamet ordinandi facultas. Idcirco subdunt ibidem Salmanticensis, inauditum esse hucque in Ecclesia, ut asserunt communiter Doctores, quod facultas Ordines minores conferendi, concessa unquam fuerit alteri, nisi Sacerdoti. Ita etiam docet S. Thomas in *4. dist. 25. q. 1. art. 2.* nec non *3. p. q. 38. art. 1. ad tertium: Sylvester V. Ordo 3. q. 7. Dicastillus, & Nugnus apud eisdem Salmanticensis, qui asserunt, oppositum dicere esse errori proximum. Cum his concordant Capreolus, Ledesma, Victoria, Paludanus, & Tabiena, quos citat, & sequitur Sanchez in *Opusc. tom. 2. lib. 7. cap. 1. dub. 18. n. 7. & Bonacina tom. 1. de Sacram. Ord. disp. 8. q. Unic. punct. 4. num. 4.**

Contrarium tamen scribit Diana *Coordinatus in tom. 3. tract. 1. resol. 74. desumpta ex veteri part. 8. tract. 1. resol. 38.* ubi allegat Glossam sic tenentem in *cap. Quanto, de Consecrat. & movetur ex eo, quod etsi qui alium ordinat, & elevat ad Ecclesiasticum Ordinem, debeat ordinandos dignitate superare, hæc superioritas semper reperitur in ordinante, quamvis non Presbytero; siquidem supponitur, hunc habere Ordines, quos vult aliis conferre; cumque in tali collatione procedat tamquam delegatus à Papa, ex hac delegatione adipiscitur superioritatem, & excellentiam, qua fit dignior ordinandis ab eo. Uterius nemo est, qui non concedat, posse Pontificem concedere ex privilegio, ut quis consecratur Episcopus ab uno solo Episcopo, licet ex divina institutione ad huiusmodi consecrationem tres requirantur Episcopi. Id probatur ex S. Gregorio Magno, qui *Lib. 12. Epist. Registri Epistol. 31.* respondit ad S. Augustinum Legatum ejus in Anglia, posse in casu necessitatis ab uno solo Episcopo alium in Episcopum consecrari. Et Henriquez in *Summ.**

Summ. tom. 1. cap. 24. refert, quod Gregorius XIII. peculiari Brevis dispensavit, ut Patriarcha Æthiopiæ solus, ubi esset opus, consecraret Episcopos, & concordat *Ordinis Lib. 3. contr. 1. n. 126.* Hoc idem esse practicum pro Missionariis in America, notat Emin. Card. de Laurea *de Sacram. Ord. disp. 8. n. 74.* Ergo à simili, ait Diana, poterit Pontifex concedere speciali suo privilegio, ut Subdiaconi, aut Diaconi, vel etiam Clerici in minoribus Ordinibus constituti possint Ordinem, quem ipsi habent, aliis conferre.

Hæc opinio Diana est singularis, quia nullum alium Auctorem reperio, qui eam amplectatur; imò neque ipse reputat eam probabilem, nam se remittit iudicio Summi Pontificis; ego autem credo, contrariæ esse omnino ad hærendum. Primò, quia Glossa, quam allegat in *cap. Quanto, de Consecratione* hoc non dicit, etsi hoc dixerit in *cap. Manus quoque, de Consecr. dist. 5. in Verb. irritum.* Secundò, quia Cardinales non Presbyteri, etiam si sint Diaconi non possunt Ordines minores conferre, ut probat Emin. Card. Brancati in *Opusc. de Benedic. Diacon. pag. 292. Vers. Confirmatur.* Secundò: Et nihilominus

Cardinales Diaconi longè præstantiores sunt nedum Abbatibus, verum etiam Episcopis, Archiepiscopis, & Patriarchis, ut ajunt DD. apud Azorium *tom. 2. lib. 4. cap. 1. q. 1. & 2.* Tertio, quia qui non habet potestatem Ordinis in verum Christi Corpus, quæ confertur in Sacerdotio, non debet habere eandem Ordinis potestatem in Corpus Christi mysticum, quæ exercetur in Ordine conferendis, & deputandis Ministris in Ecclesia. Quarto, quia etiam in antiquissimis sæculis, quando concessus primum fuit Abbatibus, conferre primam Tonfuram, & quatuor Ordines minores, postquam fuit expressè hoc requisitum, ut scilicet Abbates constituti essent in Ordine Sacro Presbyteratus, ut legitur in septima Synodo Œcumenica *cap. 14. relato in cap. Quoniam dist. 69.* Quandoquidem tunc plures ex Abbatibus ob humilitatem nolent ascendere ad Ordinem Sacerdotalem, sed contenti erant Subdiaconatus, vel Diaconatus gradu, ut de S. Benedicto Patriarcha totius Ordinis, & de S. Mauro Abbate notant Sæcula Benedictina in eorum Vitis. Et nos diximus supra *Decif. XIV. num. 22.* Hinc S. Gregorius Magnus *Lib. 1. Epist. 12. & Lib. 4. Epist. 5.*

mentionem faciens de Abbate Monasterii Portuvenensis nominat eum Diaconum, & *Lib. 5. Epist. 44.* concessit ex speciali gratia Urbico Abbati, ut Presbyter ordinaretur. Igitur tunc Abbates, qui non erant Presbyteri, Ordines minores conferre non poterant, neque suis subditis, ut late demonstrat Emanuel Gonzalez in *Comment. ad cap. Cum contingat de Ætate, & Qualit. tom. 1. & per consequens multò minus, nunc qui neque sunt Abbates, neque characterem Sacerdotalem possident, poterunt delegari ministri ad collationem primæ Tonfuræ, & minorum Ordinum.*

His obstat videtur id, quod scribit Mabillon in observationibus ad Sæcula Benedictina *tom. 1. Anno 580. sub Litt. A.* videlicet, quod antiquitus nonnumquam ipsimet Laici pietatis, ac devotionis nota conspicui primam Tonfuram conferbant, de quibus exempla non careat aique ad Sæculum Notum: & sub *num. 3. ibid.* subdit, quod in miraculis S. Maximini Abbatis Miffianensis ita legitur: *Cui ministerio presuit Venerabilis Simon nomine, à Laico quidem tonsuratus, sed modestè, & gravitatis moribus non improbabilitè adæquatus.* Imò nonnulli sibi ipsi capillos præscindebant, & sic in Clerum adlegebantur, ut de S. Chlodualdo narrat Gregorius Turonensis *Lib. 3. Hist. cap. 18.* iniquis: *Is postposito Regno terreno ad Dominum transiit, & sibi manu propria capillos incidens Clericus factus est.* Ergo Laici etiam collatio Tonfuræ olim erat permiffa;

idcirco multò magis habentibus Ordines infra Presbyteratum poterit ejusdem, ac minorum Ordinum collatio delegari.

Respondetur, falsam esse consequentiam, & ad exempla adducta dicendum est; Tonfuram à Laicis collatam antiquitus non fuisse illam, quam Sacri Canones appellant Clericalem characterem, & est præparatio ad Ordines, de qua egimus supra *Decif. 10. num. 1. & 2.* sed extitisse materialem abfissionem Capillorum ad denotandum firmum propositum serviendi Deo, & mundum deserendi; qua visa vel Prælati Regulares recipiebant in Monasterium personam sic detonsam, ut ingrederetur Novitium, ad experiendum statum Religiosum; vel Episcopi sic detonsos introducebant in Ecclesiam, suo loco, & tempore Tonfura Ecclesiastica, & habitu Clericali decorandos. Quapropter idem Mabillon loco citato adjungit, quod etiam S. Sigiranus sui capitis comam torondit; licet postea ab Episcopo Turonensi Clericus factus dicitur. Episcopus enim, ut dictum est, confert tamquam Minister Ordinarius Sacramentum Ordinis; Presbyter autem, non autem carens Presbyteratu, potest delegari Minister extraordinarius pro collatione primæ Tonfuræ, & minorum Ordinum.

Secunda Quæstio est: An simplices Presbyteri quemadmodum delegantur à Papa ministri Tonfuræ, & minorum Ordinum; ita etiam deputari possint ad Collationem Subdiaconatus, & Diaconatus? Pro majori intelligentia dicendorum in hac quæstione distinguere oportet Ordinem Subdiaconatus ad Ordine Diaconatus. Quo ad Ordinem Subdiaconatus non pauci sunt Theologi, qui tenent negativam sententiam, & docent, non posse Papam committere simplici Sacerdoti collationem Ordinis Subdiaconatus ex doctrina S. Thomæ in *4. sent. dist. 25. q. 1. art. 1. ad 3.* ubi sic loquitur: *Ad tertium dicendum, quod Papa, qui habet plenitudinem potestatis Pontificalis potest committere non Episcopo ea, que ad Episcopalem dignitatem pertinent, dummodo illa non habeant immediatam relationem ad verum Corpus Christi; & ideo ex ejus commissione aliquis Sacerdos simpliciter potest conferre Ordines minores, & confirmare, ut supra dist. 7. dictum est, non autem aliquis non Sacerdos. Nec iterum Sacerdos (notet Lector) majores Ordines, qui habent immediatam relationem ad Corpus Christi, supra quod consecrandum Papa non habet maiorem potestatem, quam simplex Sacerdos.* Eandem doctrinam, imò eadem verba Angelici Doctoris observare licet in ejus Summa *3. part. in supplement. q. 38. art. 1. ad 3.* & ita eum dicit S. Doctor, quod Sacerdos non potest à Papa delegari, ut conferat Ordines Sacros; non posse simplicem Sacerdotem ex commissione Papæ conferre Subdiaconum scriperunt Paludanus, Capreolus, Sylvester, Nugnus, Petrus de Ledesma, Sylvius, & Gonetus, qui eos allegat, *tom. 5. disp. 3. de Sacram. Ord. num. 2. in fine.* Quibus adhaerent Sylvester in *Verb. Ord. 3. q. 7. Emin. Card. Bellarm. de Sacram. Ord. cap. 7. in fine. Sotus in 4. dist. 25. q. 1. art. 1. Covarruvias lib. 1. Var. cap. 10. num. 10. Sanchez in Opusc. seu Consi. Moral. tom. 2. lib. 7. cap. 1. dub. 18. num. 10. Layman lib. 5. tract. 9. cap. 9. num. 4. & aliis omissis, Bonacina tom. 1. disp. 8. de Sacram. Ord. quæst. Unica punct. 4. num. 3. Vers. Ordo vero Subdiaconatus.*

Declarant prædicti DD. & præcipue Gonetus rationem à S. Thoma allegatam pro hac opinione negativa sic: Tanta est auctoritas simplicis Sacerdotis in verum Christi Corpus, quanta Summi Pontificis; ea enim consistit in consecratione specierum panis, & vini; quæ transubstantiantur in verum, & naturale Christi Corpus. Sed simplex Sacerdos ex propria auctoritate non potest conferre Ordines Sacros, qui habent relationem ad verum Christi Cor-

Corpus. Ergo neque poterit ex commissione Summi Pontificis. Ulterius commissio Papæ, ut simplex Sacerdos consecrare, & ordinare possit Subdiaconos, vel est actus Jurisdictionis, vel est actus Ordinis. Si dicamus esse actum Jurisdictionis, nihil valet, quia Jurisdictio Pontificia non obiectatur in verum, & naturale Christi Corpus, & in illa, quæ habent immediatam relationem ad ipsum; sed tantummodo in Corpus Christi mysticum, quod est populus Christianus. Si verò dicamus esse actum Ordinis, nihil operari poterit eadem commissio Pontificia, quia non augeat Ordinem Sacerdotalem, cujus est consecrare idem verum, & naturale Christi Corpus.

Nec obstare opinioni Sancti Thomæ, inquit præfati Theologi, quod olim Ordo Subdiaconatus conferrebat à Chorepiscopis, qui erant simplices Sacerdotes, ut in *Concil. Antioch. can. 10. & in cap. Quatuor 68. dist. ubi* Chorepiscopis prohibetur tantum consecratio Diaconorum, Presbyterorum, & Virginum; non autem Subdiaconorum. Eminent. Card. de Lauræa in *Epitom. Canon. Verb. Chorepiscopi*. Nam respondit; quod eo tempore Subdiaconatus non reputabatur Ordo Sacer, seu major, sed inter minores computabatur, ut ait Innocentius III. in *cap. A multis, de Etate & Qualit. presb. & quatenus etiam eo tempore fuisse ordo major, & Sacer, respondit, idem fuisse collatum à Chorepiscopis, qui Episcopalem gradum, & characterem fuerant consecuti, ut notat idem Emin. Cardin. de Lauræa in *d. Verb. Chorepiscopi, & subd. in tract. de Sacramento Ordinis dist. 8. num. 30.* atque dictum fuit à nobis supra *Decif. XII. num. 31.**

His tamen minime obstantibus magis communis opinio est affirmativa, quam amplectuntur Theologi Scholastici utriusque Scholæ, & Moralitæ, & Canonistæ infra citandi; qui omnes docent, posse ex delegatione, & commissione Papæ simplicem Sacerdotem fieri ministrum Ordinis Subdiaconatus, & illum conferre, & hoc probant. Primo, quia Concilium Florentinum in Decreto Eugenii IV. agens de Sacramento in *§. Sextum*, ait: Ordinis Sacramenti Episcopum esse ministrum ordinatum, prout etiam supra dixerat de Sacramento Confirmationis. Ergo suppositi dari posse ministrum extraordinarium, nempe simplicem Sacerdotem ex delegatione Papæ, prout fit etiam in administratione eisdem Sacramenti Confirmationis, ut probatum fuit in nostris Decisionibus *De Sacram. Confirmat. Decif. 57. num. 6.* Secundò, quia Alexander III. interrogatus de validitate Ordinum collatorum ab Episcopo, qui Episcopatu renunctaverat, in *cap. 1. De Ordin. ad Episc. qui renunc.* distinguendo respondit: *Si Ordines postea contulerat usque ad Subdiaconatum, validè contulisset, quia huiusmodi Ordines, ait, à non Episcopis quandoque conferuntur.* Ergo Subdiaconatus dari potest per delegationem Papæ à simplici Sacerdote non Episcopo. Tertio, quia in *lib. 3. Apost. Constit. cap. 11.* dicitur: *Neque Presbyteris potestatem damus Ordinandi Diaconos, aut Diaconis, &c. Sed Episcopis tantum.* Ergo Subdiaconatus Ordinatio non erat Presbyteris interdicta. Et quartò ex factò Romanorum Pontificum, qui hanc delegationem fecerunt, nam Innocentius VIII. Anno 1489. concessit Privilegium Abbati Cistercii, ut ipse, & eius successores omnibus Monachis Ordinis Cisterciensis possent Subdiaconatus Ordinem conferre, necnon alii quatuor Co-Abbatibus pro suis Monasteriis, de quo Privilegio loquimur infra; & testantur de eo omnes infra scripti DD. qui propterea constanter docent, Subdiaconatum posse ex delegatione Papæ à simplici Sacerdote conferri; & ita tenent Suarez *tom. 3. in 3. p. disp. 11. Turrian. in Annotat. ad Concil. Nicæn. can. 54. Vivald. in Candel. Aur. 1. p. tit. de Sacram. Ord. num. 17. Diana Coordinatus tom. 3. tract. 1. de Potestate Pontificis resol. 69.*

desumpta ex *part. 8. tract. 1. resol. 34.* in qua citat Granadum, Vichoriam, Henriquez, Rodriguez, Jo: Præpositum, Navarrum, Opatovium, Ochagaviam, Hurtadum, Caramuelum, & Averfam hanc opinionem sustinentes; & respondentis ad doctrinam S. Thomæ, eam procedere de potestate ordinaria Papæ; secus autem de potestate absoluta. Hæc eadem opinio placet Emin. Card. de Lauræa in *d. disp. 8. de Sacram. Ord. n. 23.* ubi alios Theologos allegat; quibus adhærent novissimè doctissimi Salmanticensis in *cit. tract. 8. de Sacram. Ord. cap. 4. n. 28.* quorum verba hic inferere volui, nam evacuant meliùs oppositionem ex doctrina S. Thomæ supra factam, & sunt ista: *Afferimus, posse Summum Pontificem præbere facultatem ad conferendum Ordinem Subdiaconatus; Diaconatus verò non ita. Nec D. Thomas loco citato oppositum tenet; ipse enim locutus fuit de Ordinibus Majoribus, & Sacris, qui omni tempore inter Sacros computati sunt, qualiter non Subdiaconatus, ut est omnibus notum. Et hanc esse ejus mentem ex eo liquet, quia loquitur de Ordinibus Majoribus dicentibus immediatam habitudinem ad Corpus Christi, ut non est Subdiaconatus, qui solam mediata dicit eam: bene autem Sacerdotium, & Diaconatus, quia Sacerdos immediatè Corpus Christi consecrare potest; & Diaconus illud tangere, & fidelibus per se ipsum Corpus, & Sanguinem distribuere. Ita Salmanticensis, cum quibus absque hesitatione est tenendum. De officio Diaconi ministrandi Corpus, & Sanguinem Domini fidelibus in Missa solemni dixi in meis Decisionibus *De Vener. Euchar. Sacram. Decif. 14. num. 6.* ubi præter alia testimonia adduxi illud vetustissimi Ritualis manuscripti, existentis in Archivo hujus mei Illustrissimi, ac Reverendissimi Capituli Ecclesiæ Cathedralis Pataviæ.*

Quo verò ad Diaconatum, (& est secunda pars secundæ propositæ Questionis) an ipsum conferre possit simplex Sacerdos ex delegatione Summi Pontificis? negant tum Thomistæ supra *num. 12.* allegati; tum ipsi Salmanticensis, ut ex eorum verbis deprehenditur, tum etiam Richardus in *4. disp. 25. art. 1. q. 7. Candidus tom. 4. disp. 4. art. 3. dub. 17. Molfesius in Summatum. 1. tract. 2. cap. 2. num. 3. Azorius tom. 2. lib. 3. cap. 48. q. 16. Sayrus de Censuris lib. 6. cap. 8. num. 8. & novissimè Franc. Hallier. de Sacris Electionib. & Ordin. sect. 4. c. 1. §. 5. nec non Martinus de S. Joseph in *Monit. Confessar. tom. 1. lib. 1. tract. 3. de Ordine num. 2.* ex rationibus supra consideratis pro negativa circa Subdiaconatum, quæ magis urgent, ne quæsitæ delegatio fieri valeat pro Diaconatu immediatam relationem habente ad verum Christi Corpus.*

Nihilominus affirmativam sententiam tenent Leonardus Baunius, Palaus, Dicastillus, Iambertus, & alii, quos cumulat, & sequitur Diana *part. 10. tract. 16. resol. 22.* transportata à Coordinante in *Coordinatum d. tom. 3. tract. 1. resol. 71.* & (quod magis huic opinioni ad stipulat) Emin. Card. de Lauræa *d. disp. 8. de Sacram. Ord. num. 23.* Duo sunt fundamenta hujus opinionis. Unum est assertio Glossæ in *cap. pervenit. 95. dist. quæ in Verb. Concedimus*, dicit, quod Presbyter ex delegatione Papæ potest conferre omnia Sacramenta, quæ ipse recipit. Glossæ autem opinio in re dubia prævalere debere opinionibus aliorum Doctorum, & eis antependendam esse, scribit Fagnanus in *cap. Cum vos, in fine. De offic. Ordin. tom. 2. & hoc idem notaverat ante illum Calcaeus *confil. 6. num. 5. & 6.* Alterum fundamentum est Privilegium supranominatum Innocentii VIII. Abbatibus Cisterciensis concessum Anno 1489. de quo testantur omnes supra relati Theologi apud Dianam; ex quibus Valquez de *Sacram. Ord. disp. 243. cap. 4. num. 39.* affirmat, *24**

qui inscribitur *Collecta Bullarum Ordinis Cisterciensis*, legitur Bullam, qua concessum fuit ab eodem Innocentio VIII. Anno 1489. ejusdem Ordinis Abbatibus, ut sui Ordinis Monachis Subdiaconatus, & Diaconatus Ordines conferre libere possint, & in dicta compilatione est Privilegium CXVIII. Joannes Iambertus Doctor Sorbonæ in *3. p. D. Thomæ disp. 6. de Sacram. Ord. art. 1. n. 5.* idem facit de eodem Privilegio, subdens illud esse in usu videntibus, nec repugnantibus; imò contententibus Episcopis, in quorum Diocesi Abbatibus illæ Cisterciensis existunt; nam Religiosos à suis Abbatibus in Subdiaconos, & Diaconos ordinatos, & ad se pro suscipiendo Ordine Presbyteratus missos, visis eorum præcedentibus Ordinationibus, sine ulla difficultate, vel scrupulo ordinant Sacerdotes. Caramel in *Comment. ad Regul. S. Benedicti disp. 129. cap. 62. n. 1626.* referens idemmet Privilegium Cisterciensium ait: *Hoc Privilegium est in Prævi, & hodie superant quæ ad majores Ordines ab his Abbatibus fuerunt promoti.* Et, quod magis apud me pondus habet, Emin. Card. de Lauræa *d. disp. 8. num. 13.* fatetur se vidisse; & legitur ipsum Privilegium, in Tomo Privilegiorum Ordinis Cisterciensium, qui inscribitur *Regula, Constitutiones, & Privilegia &c.* pag. 190. ubi verba Innocentii VIII. circa medium Bullæ hæc sunt: *Ac, ne Monachi dicti Ordinis pro suscipiendis Subdiaconatu, ac Diaconatu Ordinibus extra claustrum hinc inde discurrere cogantur, Tibi, & Successoribus tuis, ut quibuscumque dicti Ordinis Monachis, aliis verò quatuor Abbatibus præfatis, ac eorum successoribus, ut suorum Monasteriorum prædictorum Religiosis, quos ad idem locum repereritis, Subdiaconatus, ac Diaconatus Ordines huiusmodi rite conferre possitis, concedimus &c.* His accedit, quod testatur Tannerus *disp. 7. q. 3. dub. 1. num. 30. & Henriquez lib. 10. in addit. relatus à Morino de Sacris Ordinib. part. 3. cap. 3. num. 129.* videre licet consimile Privilegium concessum recentior fuisse per Summos Pontifices Prælati Franciscanis in India.

Ex hacque dictis concludunt supracitati Doctores, & alii apud Morinum *d. cap. 3.* esse probabilem opinionem, quod Presbyter ex delegatione Papæ possit conferre Diaconatum, & eam firman tribus fundamentis. Unum, quod valet argumentum circa auctoritatem Papæ de facto ad posse. Alterum, quod non est major ratio de Subdiaconatu ad Diaconatum, utque enim est Sacramentum, & Ordo Sacerdotum, quod potestas Ordinandi ministris Altaris radicaliter inest in Sacerdote, nam Episcopus non Sacerdos, invalidè ordinaret. Non est igitur impossibile, ut Papa ex suprema Auctoritate sibi à Christo attributa deputer extraordinarium ministrum Ordinis Diaconatus Presbyterum, habentem in se radicaliter hanc habilitatem ob potestatem, quam tenet, consecrandi, & consociendi verum Corpus Christi.

Supposita veritate Privilegiorum, de quibus supra, temerarium esset, hanc affirmativam opinionem improbabilem appellare. Duo tamen sunt, quæ me difficilem reddunt in ea subscribenda. Primo, quod nullus ex præallegatis Auctoribus refert se vidisse Privilegium Innocentii VIII. concessum Cisterciensibus originale, & authenticum; prout convenit referre in materia tam gravi, & inusitata; circa quam non est reprehensibile dubitare, an assertum Privilegium sit apocryphum, ac fictitium, quamvis conscriptum in antiquis codicibus, vel etiam in libris impressis insertum; multa enim typis data legitimus, vel exarata in vetustis papiris reperimus, quæ tamen à Doctoribus convincuntur de falsitate, ut apud Neotericos Historiarum vel Controversiarum Scriptores passim observamus. Nullus Studiosus est, qui nesciat decisionem Bonifacii VIII. relatum in *cap. Cum persone. De*

Privileg. in 6. in qua deciditur, quod assertenti se habere Privilegium à Sede Apostolica jam obtentum, non sit credendum, nisi ipsum Privilegium authenticum ostendat, & ad legendum exhibeat; juxta quem canonem non dedecet, non præfere fidem circa existentiam, & veritatem prædicti Privilegii Cisterciensium, donec reperiantur testes legitimi, qui deponant vidisse illud vel originale, vel authenticum, & quod in ipso concessa verè fuerit ab Innocentio VIII. prædicta facultas Abbatibus illis conferendi Subdiaconatum, & Diaconatum Monachis suis. Siquidem Victoria *num. 235. in Summa* ait legisse antedictum Privilegium, in quo tantummodo concedebatur facultas conferendi Subdiaconatum; ut notanter dicunt ipse Diana *Coordinatus d. tom. 3. tract. 1. resol. 71. prop. suam;* & Salmanticensis *d. tract. 8. cap. 4. n. 29.* quapropter transumptis, seu copiis, aut registris non authenticis, est typis impressis, non est credendum circa tenorem asserti Privilegii Innocentiani, cum nemo attestetur vidisse illud in suo originali, vel in forma authentica, ut ait Rota coram Buratto *decif. 472. n. 4.* & illud quod legisse refertur Valquez, & Eminen. Card. de Lauræa erat sumptum de sumpto, quod de Jure nihil probat. Rota *part. 18. rec. decif. 84. n. 2. & decif. 345. n. 6.* ubi quod transumptis Privilegiorum non est credendum, nisi sint extracta cum solemnitatibus præscriptis in *cap. fin. de Fide instrum.*

Sed est, fuerit verum assertum Privilegium Cisterciensium ab initio, non videtur posse esse verum id, quod affirmant Iambertus, & Caramel, de præfenti usu ejusdem Privilegii, quia à Concilio Tridentino prorsus est revocatum, & annullatum, ut probant Navarrus de *Privileg. lib. 5. conf. 14. Averfa de Sacram. Ord. quest. 3. sect. 3. Layman. d. lib. 5. tract. 9. cap. 9. n. 4. Valquez d. disp. 243. cap. 4. num. 4. Cottonius d. lib. 3. controv. 1. num. 129.* ipse quoque Diana *Coordinatus d. tom. 3. tract. 1. resol. 70.* desumpta ex *part. 8. tract. 1. resol. 35.* in qua *§. ult.* prædictam revocationem, & annulationem probat, tum ex *cap. 8. sess. 23. de res. ubi præcipitur, ut uniusquisque à proprio Episcopo ordinetur, tum ex cap. 10. ejusdem sess. in quo non permittitur Abbatibus nisi collatio Tonfuræ, & quatuor minorum Ordinum subditis suis Regularibus; tum etiam in subsequenti cap. 12. præcipiente circa Regulares, quod non ordinentur ab Episcopis, nisi prævio ejus diligenti examine, privilegii quibuscumque penitus exclusis, & non obstantibus consuetudinibus, seu præscriptionibus etiam immemorabilibus. Nec suffragatur, si quis dicat, Privilegia fuisse confirmata per Gregorium XIII. post Concilium Tridentinum, teste Navarrio *d. conf. 14.* quia in confirmatione inserta est ista clausula restrictiva: *Quomodo ipsi Concilio non adversentur;* ut notat idem Diana *Coordinatus d. resol. 70. in fine.* Quare præfati religiosissimi Abbates Cistercii sicut obligati sunt obedire Decretis Concilii, ita eos fecisse credendum est, & abstinuisse post Concilium Tridentinum à collatione Sacrorum Ordinum, quatenus antea eam facere soliti fuissent.*

Tertia, & ultima propositarum questionum est, An simplex Sacerdos ex commissione Papæ possit conferre etiam Ordinem Presbyteratus? Morinus vocat hanc difficultatem maximam in *cit. Part. 3. Exercit. 4. cap. 3. ubi à num. 3. & seqq. allegat Glossam, Innocentium IV. & plures antiquos Canonistas, & Theologos affirmativam opinionem amplectentes ex illo apud eos firmato principio, quod omnino Clericus ex commissione Papæ potest conferre Ordines, quos ipse habet. Ita d. Glossa in *cap. Manus quoque impositionis, de Consecr. dist. 5. & in cap. Pervenit. dist. 95. Innocentius IV. in cap. Quanta. De Consecr. Angelus in Summa Verb. Ordo 2. num. 2. & ante hos omnes ita tenuit, teste eodem Morino, Hu-**

go antequissimus, & celebris Canonista, cujus verba refert Jos. Bachonius in 4. Sent. dist. 7. q. 1. art. 4. Uguilinus in cap. Porro. 66. dist. Guillelmus antiquidorensis, Summa Aftenfis, Abbas Panormitanus in cit. cap. Quanto, num. 9. de Consecrad. Petrus Aureolus Franciscanus ob doctrinæ præstantiam postea factus Archiepiscopus Aqvensis, Nicolaus de Orbellis, Vasquez, Præpositus, & Meratius, quos allegat cum eorum verbis idem Morinus, subdens cap. 4. ita illos omnes tenuisse, opinatos, posse Presbyteros vi characteris Sacerdotalis, qui idem est cum Episcopali, Ordines conferre, sed Jure Ecclesiastico id eis esse interdictum, & solum Episcopis demandatum; & se extendit in allegandis Ordinationibus, quas faciebant Chorepiscopi conferentes etiam Ordines sacros de licentia Episcoporum, quamvis, ut ipse Morinus conatur probare, essent simplices Presbyteri. Hanc affirmativam opinionem tenet etiam Diana in part. 3. trad. 1. resol. 36. que fortita est sedem in Coordinato tom. 3. trad. 1. resol. 72. in qua num. 2. allegat etiam Ochagaviam, & Hurtadum idem sentientes ex his rationibus; Primò, quòd Eugenius IV. cum dixerit in Concil. Florentino, Episcopum esse ministrum Ordinarium Sacramenti Ordinis, supposuit, posse dari ministrum Extraordinarium. Secundò, quia etiam in Sacramento Confirmationis Presbyter potest minister delegari. Tertio exemplo Chorepiscoporum, qui licet simplices Presbyteri essent, Sacerdotes ordinabant, ut in Concil. Antioch. can. 10. Quarto, quia de Jure divino Papa habet hanc potestatem delegandi Presbyteros ministros omnium Ordinum etiam majorum; nam Christus, qui instituit Materiam, Formam, & Ministros Sacramentorum, concessit Vicario suo hanc libertatem circa Ministrum Confirmationis, & Ordinis; quam opinionem tacite sequitur Eminent. Card. de Lauræa in cit. disp. 8. num. 23. sed doctissimus Scotitarum Magistrus hanc questionem neque tangere voluit, illam sub silentio præteriens.

Cæterum negativam opinionem tutati sunt Candidus tom. 4. disp. 4. art. 3. dub. 17. Optatovius de Sacram. Ordinis disp. 5. num. 16. & præter alios Averfa eod. trad. q. 3. sect. 3. ita scribens: Extra dubitationem esse debet, non posse Sacerdoti non Episcopo committi Ordinationem alterius Sacerdotis, seu collationem Ordinis Sacerdotalis, & merito, quia cum jam constet, Ministrum ordinarium esse Episcopum, non debet sanè, nec potest hoc ministerium extendi ad alium per commissionem absque solido antiquitatis fundamento: quare pro hujus rei persuasione sufficit, si nullum tale fundamentum reperitur. Quapropter cum ab initio Ecclesiæ usque adhuc numquam legamus, hanc delegationem factam fuisse à Summis Pontificibus, probabilior censenda est hæc opinio negativa, quam tenet etiam Nugnus, Granadus, Palaus, & Salmanticenses d. trad. 8. de Sacram. Ord. cap. 4. num. 25. hanc ponderosam adducunt rationem: Quia consecrare Sacerdotem, illique præbere facultatem consecrandi verum, & reale Corpus Christi, & reconciliandi fideles absolvendo, vel ligando eos, est Excellentissimum ministerium, & inter omnes spirituales, & supernaturalles facultates Supereminens. Ergo à solo Ministro consecrato, & Principe Ecclesiæ habente facultatem supremam, uti est Episcopus, debuit impartiri. Notatu dignum est, quod scribit Cornelius à Lapide Comment. in Epist. ad Philipp. cap. 1. Vers. 2. hoc est, æquales facere Presbyteros in Ordinationibus cum Episcopis, esse errorem Aerii, & Wicleffii, qui asserbant, eandem esse potestatem atrorumque, idcirco potestatem Ordinum, quæ est propria Episcoporum, non esse de facili attribuentiam Presbyteris, ut notat etiam Eminent. Card. Bellarm. lib. 1. de Cleric. cap. 5.

DECISIO XVII.

ARGUMENTUM.

Præmissa narratione Ostariorum Templi Salomonici in Lege Hebraica, ostenditur existentia Ordinis Ostariorum in Lege nova ab initio Ecclesiæ, eumque esse Sacramentum à Christo Domino institutum. Declaratur ejus Materia, & Forma, quæ semper eadem fuit, prout ex variis antiquissimis Ritualibus ante millesimum Annum conscriptis. Recensentur Ostariorum Officia, inter quæ duo præcipua. Unum, quòd non permittant, populam adherere Altaribus, in quibus celebratur Missa. Alterum, quòd non sinant, pauperes deambulare per Ecclesiam, elemosinam potentes tempore Sacrificii, vel Orationis.

SUMMARIUM.

- 1 Ostariorum Ordo in Lege Hebraica.
- 2 Levitarum alii Cantores, alii Judices, alii Ostariorum.
- 3 Ostariorum Hebraice Legis officia.
- 4 Eorundem numerus, & Duces.
- 5 Porta Templi Salomonici quæ?
- 6 Atria ejusdem Templi quæ, & quæ?
- 7 Ostariorum Hebraicorum adstantes portis Templi, & Atriorum ejus.
- 8 Exedrae in atrii Templi quid essent?
- 9 Exedrarum custodes de qua sumpsit nati essent?
- 10 Ostariorum Hebraicorum quomodo, & quando intervienebant Templo?
- 11 Ostariorum Ordo in Lege nova à Christo Domino institutus. Et quando?
- 12 Ostariorum Ordo erat in usu ab initio Ecclesiæ?
- 13 Ordinum septem gradus existere in Ecclesiâ est de fide.
- 14 Ostariorum Legis novæ in quo differat ab illa Legis veteris.
- 15 Ostariorum Ordo est Sacramentum.
- 16 Dictionis similiter significatio.
- 17 Materia, & Forma Ostariorum quænam sint?
- 18 Rituales antiquissimi ostendentes Materiam, & Formam Ostariorum.
- 19 Pithavii Civitas ubi sit? & qualis sit?
- 20 Idioma Latinum quinto seculo barbarum valde.
- 21 Abbatia Corbejensis dissoluta, & ubi sit?
- 22 Rodradus Scriptor antiquus quis fuerit?
- 23 Ambiani Civitas ubi sit?
- 24 Rodradus factus fuit Sacerdos ex obedientia.
- 25 Rodradi ejusdem carmina antiqua.
- 26 Hovis distinctio olim recitabatur divinam Officium.
- 27 Horologia antiquorum quænam essent?
- 28 Horologia hydraulica quæ, & a quo inventa?
- 29 Offitii Ecclesiæ talium in Ordinatione Ostariorum Anno 900.
- 30 Officium Ostariorum duplex, & quæ sit?
- 31 Ostariorum munus ex Synodo S. Caroli.
- 32 Abusus contra reverentiam Ecclesiarum plurimi.
- 33 Latiorum adbesio Altari, dum celebratur Missa, abusus.
- 34 Cancelli ante gradus Altarium ponendi.
- 35 Egenorum per Ecclesiam Stipem petentium tempore Missæ abusus.
- 36 J. Pii V. Constitutio, ne egeni querant elemosinam per Ecclesiam.
- 37 Libri pro Ecclesiarum reverentia custodienda legendi.
- 38 Ostariorum à quatuor abstinere debent. Et quæ?
- 39 Penitentia publicè irregularis censentur.

Post

Post tractatum de Prima Tonfura, & de personis, quæ illam, unà cum quatuor minoribus Ordinibus, possunt, vel non possunt conferre, opus est, eorundem minorum Ordinum aggreddi explicationem. Cumque hi sint quatuor, Ostariorum, Lecturatus, Exorcistatus, & Acolythatus, ut diximus supra Decif. III. numer. 2. nec non numer. 35. & 38. ubi rex. & Concilia, eos omnes ita nominantia; in præfenti de Ordine Ostariorum est agendum. Itaque videbimus,

- 1 An Ostariorum Ordo fuerit in Lege Hebraica?
- 2 An sit in Lege Evangelica, & in quo differat ab illo Hebræorum?
- 3 Quænam sit ejus Materia, & Forma?
- 4 Quodnam ejus Officium? & quæ Ostariorum obligatio?

Quo ad Primum, Respondetur, fuisse in Lege Hebraica Ordinem Ostariorum. Pro intelligentia sciendum, quòd descendendum de Tribu Levi, Divino mancipata servitio, diversi erant gradus; ex eis enim alii erant Pontifices, alii Sacerdotes; alii verò, qui vocabantur Levitæ, dividebantur in Cantores, in Judices, & in Ostarios; ut ex Abulensi, Torriello, Saliano, & aliis scriptis in nostris Decifionibus de Sacrificio Missæ Decif. XXII. & XXIII. Cantores erant, qui in Templo Domini Musicis vocibus, & instrumentis Psalmos, & Hymnos canebant; Judices, qui populam instruere in mandatis Domini, & causas concernentes Divinum cultum judicare tenebantur; Ostarii, quorum munus erat excubias facere ad portas Templi, ne immondi aut incircumcisi ingrederentur in ipsum; & Exedras, in quibus thesauri, & res pretiosæ ejusdem Templi erant, custodire, ut narrat Salius ad Annum Mundi 3021. num. 18. ubi notat, quòd Ostariorum numerus erat quatuor millia; & istorum Principes seu Duces, & capita proveniebant ex tribus stirpibus; quorum unius Auctor fuit Melelemias, alterius Obedon, tertii Hovæ, omnes de genere Levitarum, sed eos eorum egregia facinora in bello contra Philistinum fuerunt Duces Ostariorum deputati, post fabricatum à Salomone Templum, ut latius ibidem Salius num. 37. Ipsius Templi tres tantum erant portæ; Orientalis una, Meridionalis altera, Septentrionalis tertia; at, cum Templum circumdatum esset triplici Atrio; primum quorum patebat omnibus etiam Gentilibus; secundum verò Israelitis, qui aliqua legalis immunditatis macula non essent affecti; tertium verò, ipsi Templo annexum, solis Sacerdotibus, & Levitis; ac eadem atria constarent ex porticibus, & ædificiis, cum areis quadratis in medio, prout sunt nostris temporibus claustra Monasteriorum; singula ex prædictis Atriis habebant plura ostia, quæ manè aperiebantur, & clauderentur sero, unà cum portis Templi; & prædictis omnibus, & singulis Ostaris, tum Templi, tum Atriorum, adstantibus Levitæ Ostarii, feni, vel quatuor, attendentes, & observantes, ne incircumcisi introirent in Atrium Israelitarum; nec in istorum Atrium aliquis Israelita immundus; & eo minus in atrium Levitarum, qui non esset ex hac Tribu.

Uterius, quia præter alia ædificia ad habitandum constructa in iisdem atris, & supra prædictas porticus, plures erant Exedrae, scilicet cameræ amplæ continentes thesauros, reque pretiosas Templi, vasa aurea, argentea, ærea, & pecunias, quæ sacras, pro Sacerdotibus ministrantibus in Templo, & Sacrificiis, aliisque personis ex voto Deo dicata, Duces Ostariorum vacabant harum Exedrarum custodiæ; & hi duces descendebant à duobus filiis Moyfis Gerson, & Eleztere, quibus in obsequium Parentis fuit hic honor datus, ut custodirent Thesaurus Domini, ut scribit Josephus Hebræus lib. 7. Antiqu. Judaic. cap. 11.

De Sacramento Ordinis.

Tandem cum esset ingens Ostariorum prædictorum numerus, ne confusionem facerent, si omnes simul convenirent, divisi fuerunt in viginti quatuor vices, prout etiam factum fuerat de Sacerdotibus, & Cantoribus; & unicuique vici assignata familia; itaut juxta vicem suam accederent Ostarii ad Januas Atriorum, & Templi, quibus adstantibus per totam hebdomadam, & mutabantur de Sabbato in Sabbatum; & inter se partiebantur horas diurnas, (quia de nocte portæ Templi, & Atriorum omnino clauderentur) itaut qui assistebant manè, vacabant vespere; & qui vespere stabant ad ostia, liberi erant de manè, & sic officium sui Ostariorum Ordinis exercebant, & completo tempore vicis suæ, quilibet Ostariorum revertebatur ad proprios lares, & familias: prout etiam faciebant Sacerdotes, ut ex Abulensi, Serario, & aliis exactissime scribit ipse Salius d. Anno 3027. num. 40. & relatum fuit in nostris Decifionibus prænominitis de Sacrificio Missæ Decif. XXIII. num. 25. ubi docuimus, quòd Sacerdotes Aaronici non turmatim, & pro libito se intuebant in functionibus Sacris, & ac Sacrificiis peragendis, sed in sua hebdomada tantum juxta vicem suam, & hoc idem à Levitis Ostaris servabatur; ut conformiter scribant Sacra Scripturae Interpretes in 1. Paralipom. 23. & in 2. Esdras lib. 1. cap. 8.

Quo ad secundum, Respondetur in Lege Evangelica institutum esse Ordinem Ostariorum ad exemplum Legis Hebraicæ, quæ erat umbra, & typus Emin. Card. de Lauræa De Sacram. Ordinis disp. 5. num. 1. subdens num. 45. quod fuit institutus à Christo Domino, & hujus Ordinis officium ab eodem expletum, cum ingressus in Templum, factò flagello de fideiulis ejecit ex eo mentes, & vendentes tantum indignos, ac ejusdem Templi profanatores, dicens: Auserte ista hinc, & nolite facere domum Patris mei domum negotiationis, ut legitur Joan. 2. 15. Quòd autem iste Ordo sit à Christo Domino institutus probatur, quia fuit in usu ab initio Ecclesiæ; Siquidem: Primò in Apostolicum Constitutionum Lib. 3. cap. 11. dicitur: Neque Presbyteris potestatem datus Ordinandi Diaconos, aut Diaconissas, aut Lectores, aut Ministros, aut Cantores, aut JANITORES, sed Episcopis tantum; hic enim est Ordo Ecclesiasticus, & consecutus. Janitores autem erant Ostarii. Secundò S. Dionysius Areopagita Apostolorum discipulus de Eccles. Hierarch. cap. 3. hæc habet: Ministrorum hi quidem ad JANUAS Templi clausis consistunt, alii verò aliquid proprii muneris exequuntur. S. Ignatius Martyr, qui pariter vixit tempore Apostolorum, & fuit eorum alumnus in Epist. ad Antiochenos ait: Saluto Lectores, Cantores, OSTIARIOS, Exorcistas &c. utrorumque verba hæc refert Magrius in Hierolex. Verb. Anagnosta. Imò de Ostaris, Lecturis, Exorcistis, & Acolythis expressè meminit S. Clemens Papa Discipulus Petri Epist. 2. ad Jacob. fratrem Domini, ut observat Caballus in Notitia Eccles. sæcul. 2. Dissert. 9. num. 1. Tertio S. Cornelius Papa, qui in Sede Apostolica erat Anno 254. in Epist. ad Fabium Antiochanum (quom ponit Eulebius Hist. lib. 6. cap. 35.) loquens de Novato sic dicit: Is ergo, qui Evangelium vindicabat, nesciebat, in Ecclesia unum Episcopum esse debere, ubi videlicet esse Presbyteros quadraginta sex, Diaconos septem, Subdiaconos septem, Acolythos quadraginta duos, Exorcistas, & Lectores cum OSTIARIIS quinquaginta duos. Quarto S. Cajus Pontifex Romanus Anno 296. in Epistola ad Felicem Episcopum, (quæ habetur etiam in cap. II. lud. 77. dist.) nominat tum minores, tum majores Ordines dicens: Sit primum OSTIARIUS, deinde Lector, postea Exorcista, inde sacretur Acolythos, demum verò Subdiaconus, deinde Diaconus, & postea Presbyter. Quintò Concilium Car-

E Car-

Carthagine IV. celebratum tempore Siricii Pa-
pae Anno 398. decreta facit de omnibus Ordinibus,
& praecipue de Oſtiariatu, ut legitur etiam in cap.
Oſtiarius 23. diſt. Sexto De Oſtiariis nominatim
mentionem faciunt S. Cyrillus Epifc. 34. Concilium
Laodicenum Can. 34. & S. Epiphanius in expoſitione
Fidei Catholicae, ut notat Menardus in Libr. Sacra-
ment. S. Greg. Papa pag. 272. in fine. Septimo ino de
iſdem quatuor minoribus Ordinibus loquuntur Impera-
tores Valentinianus, & Valens, fratres qui impera-
bant Anno 370. in l. Presbyteros. C. de Epifc. &
Cleric. concedentes iſdem immunitatem a muneribus
perſonalibus, ita decernentes: Presbyteros, Dia-
conos, Subdiaconos, atque Exorcifas, Lectores, Oſti-
arios, & Acolythos, etiam perſonarum numerum ex-
pertes eſſe praecipimus. Ecce igitur, quod ab initio
Eccleſiae per quatuor priora Saecula tum SS. Apoſtoli,
tum eorum diſcipuli, Pontifices Romani, Concilia,
ac Imperatores nominant hunc Oſtiariatus Ordinem
ac alios tres minores tamquam a Chriſto Domino in-
ſtitutos in ſua Eccleſia; & ideo relictiſis tot, & tan-
tis poſterioribus Conciliis, de eodem Ordine mentio-
nem faciunt, ſatis eſſe debet teſtimonium Tri-
dentini Concilii in ſeſſ. 23. cap. 2. ita affirmantis: Non
ſolum de Sacerdotibus, ſed & de Diaconis Sacra Litte-
rae apertam mentionem faciunt, & que maximè in illo-
rum ordinatione attendenda ſunt, graviffimis verbis
docent, & ab ipſo Eccleſiae initio ſequentium Ordinum
nomina, atque uniuſcujuſque eorum propria miniſte-
ria, Subdiaconi ſcilicet, Acolythi, Exorcifae, Lecto-
res, & OſTIARIUM in uſu fuiſſe cognoscuntur. Qua-
propter cum id ſit de fide, ſequentia Anathemata
Concilium ipſum fulminavit contra aliter ſerentes
in d. ſeſſ. 23. Can. 2. Si quis dixerit, praeter Sacerdo-
tium non eſſe in Eccleſia Catholica alios Ordines,
& maiores, & minores, per quos velut per gradus
quoſdam in Sacerdotium tendatur, Anathema ſit.
Deinde in Can. 3. Si quis dixerit Ordinem, ſive Sa-
cramentum, non eſſe verè, & propriè Sacra-
mentum, a Chriſto Domino inſtitutum, vel eſſe ſignum
quoddam humanum, excogitatum a viſis rerum
Eccleſiaſticarum imperiis, aut eſſe tantum ritum quem-
dam eligendi Miniſtros Verbi Dei, & Sacramentorum,
Anathema ſit.

Ex his autem facile cognoscitur in quo differat
Ordo Oſtiariatus legis novae a Chriſto Domino in-
ſtitutum ab Oſtiariatu, qui erat in lege veteri; ſiqui-
dem illud Hebraeorum non erat Sacramentum confe-
rens gratiam, & imprimens characterem in anima;
at Ordo Oſtiariatus, quem habemus in Eccleſia Catho-
lica, eſt verum, & reale Sacramentum, per quod
conferitur gratia in Ordinato, & character in eius
anima imprimitur, ut docet Maſſinger Sententiarum
in d. diſt. 24. & ſcribunt omnes Thomiſtae,
& Scotiſtae, quos abundè citant Avera de Sacram.
Ord. ſeſſ. 4. & Haller. de Sacram. Ord. tom. 2. ſeſſ. 1.
cap. 2. art. 2. ſ. 7. noviffimè Eminent. Card. de
Lauræa d. diſt. 5. de Sacram. Ord. a. num. 7. & ſeqq. ubi
conſiderat, id eſſe definitum a Concilio Florentino
in Decreto Eugenii IV. in quo cum definiſſet,
Sextum Sacramentum eſſe Ordinis, & hoc docuerit
conferri in traditione materiae, ac expreſſerit mate-
rias Ordinum majorum, ſubdit, Et ſimiliter de aliis
per verum ad miniſteria ſua pertinentium aſſignationem.
Igitur ſicut Ordines Sacri ſunt Sacramenta,
quia conferuntur per materiae traditionem; ita &
minores, quia & ipſi per traditionem instrumentorum
conferuntur; verbum enim, ſimiliter, quo utitur Con-
cilium, denotat identitatem in facto, in modo, &
in cæteris qualitatibus, excluſa prorsus omni dif-
formitate, ut loquitur Innocent. in cap. Ex reſcri-
pto. De Jurisjur. DD. & Rota apud Barboſam de
diſtinctionibus uſuſrequen. diſt. 367. num. 5. Hanc eandem
definitionem, quod Oſtiariatus Ordo ſit Sacra-
mentum, denotat Concilium Tridentinum, dum

in cit. ſeſſ. 23. cap. 2. inter ſeptem Eccleſiae Ordines
nominat Oſtiariatum; deinde in cap. 3. ſubdit: Sa-
cramentum Ordinationem, que ex rebuſ, & verbis perfici-
tur, eſſe unum ex ſeptem Eccleſiae Sacramentis; atque
cap. 4. dicit: Per Sacramentum Ordinis characterem
imprimi; & in Ordinatione Epifcoporum, Sacerdotum,
& cæterorum Ordinum non requiri conſenſum
populi, aut Maſtriſtrum ſecularis; Ea utique ratio-
ne, quia ſicut Sacerdotium, ita & cæteri Ordines
ſunt Sacramentum; & his omnibus argumentis addi
potèſt & illud, quod Oſtiariatus, ſicut alii Ordines,
eſt irreiterabilis. cap. Non licet. De Conſecr. diſt. 4.
nam, ut dictum eſt, imprimi characterem, & eſt
verum Sacramentum, a Chriſto Domino inſtitutum
conſtans ex Materia, Forma, & Miniſtro.

Quo ad Tertium, Materia Ordinis Oſtiariatus eſt
clavium traditio, quam facit Epifcopus Ordinato; 17
Forma autem ſunt Verba illa, quae idem Epifco-
pus, dum claves porrigit, proferit; nempe: Sic age,
quaſi rationem reddaturus Deo pro his rebuſ, quae his
clavibus recluduntur, ut in Pontificali Romano De
Ordinatione Oſtiarii; ad quae verba in margine nota-
tur; cum traduntur claves: Hoc adu imprimitur cha-
racter. Et de hac materia, & forma habemus tex-
tum in cap. Oſtiariatus. diſt. 23. deſumptum ex Con-
cilio Carthagineſi IV. cap. 9. quod celebratum fuit,
(ut antea diximus) Anno 398. Cæterum, ut Studioſus
Lector videat, & materiam, & formam
Oſtiariatus uniformem fuiſſe in Eccleſia Latina,
& ab antiquioribus ſaeculis poſt prædictum Cartha-
gineſe Concilium ſemper ſervatam, placet hic re-
ferre verba diverſorum Ritualium; quos collegit do-
ctiſſimus Morinus, & per extenſum poſuit in ſuo
Tractatu de Sacris Ordinationibus part. II. a pag. 110.
& ſeqq. uſque locis, & temporibus, quibus ipſi Ri-
tuales conſcripti fuerunt, magis eluceat identitas,
uniformitas, & obſervantia ejuſdem materiae, & for-
mae Ordinis Oſtiariatus.

Primo, In antiquiſſimo Codice in gratiam Eccle-
ſiae Pictavienſis deſcripto ante Annum Domini
DLX. (exiſtente in Bibliotheca Ampliſſimi Viri
Petavii Senatoris Pariſienſis) habentur benedictio-
nes, tum minores, & majores Ordines conferuntur,
ab Epifcopo recitanda; inter quas in ordinando Oſti-
ario hæc legitur: Benedicatio Oſtiarii. Deum Patrem
Omnipotentem ſuppliciter deprecemur, ut hunc ſamul-
tum ſuum benedicere dignetur, quem in officio Oſti-
arii eligere dignatus eſt, ut ſit ei fideliffima cura in
diebus, ac noſtribus, ad diſtinctionem horarum certarum
ad invocandum nomen Domini. Per hoc. Alla,
Domine Sancte Pater Omnipotens aeternae Deus, ben-
dicere digneris, ſamulum tuum hunc Oſtiarium, &
inter Sapientes Eccleſiae, pareat obſequia, & inter par-
tem tuam mereatur habere mercedem. Per Dominum.
Circa has duas benedictiones duo ſunt notanda.
Unum, quod Pictavium, vulgò Poitiers, eſt
Urbs ampliffima Galliae Aquitanicae, gaudens ce-
leſtri Academia, & pingui Epifcopatu Suffraganeo
Archiepiſcopi Bituricensis. Huius Urbis Eccleſiam
olim rexit S. Hilarius, de quo cecinit Fortunatus
lib. 2.

Si Hilarium quaris, qui ſit? cognoscere, Le-
ctor,
Allobroges referunt, Pictavii genitum.
Et libr. 6. Pictavas attingit arces.
Et libr. 8. Pictavii reſidens, qua Sanctus Hilarius
olim.

Aterum notandum eſt, quod in illo quinto ſaeculo
Idioma Latinum ſatis barbarum erat, ut notat Mori-
nus ad dictum Rituale; ideo nil mirum ſi pro Oſtiario
ſcribatur Oſteario, erant enim tunc populi illi, proci-
etiam totius Germaniae, barbarie ſcedati.
Secundò, In antiquiſſimo Codice Manuſcripto olim
Abbatiae S. Petri Corbejenſis, & nunc pertinet ad
Monachos Benedictinos S. Germani, vulgò nuncu-
patoſ

patoſ de Pratis, in Suburbano Pariſienſi, conſcri-
pto Anno Domini DCCC. (quem etiam Hugo
Menardus Monachus Benedictinus Notis illuſtravit,
) agit de collatione tam majorum, quam minorum
Ordinum; & quod Oſtiarium ita habet: Ordinatione
Oſtiarii. Oſtiarius cum ordinatur, poſquam ab Archi-
diacono inſtructus fuerit, qualiter in Domo Dei debeat
converſari ad ſuggeſtionem Archidiaconi tradat ei Epif-
ſcopus Claves Eccleſiae, dicens: Sic age quaſi redditu-
rus Deo rationem pro his rebuſ, quae iſtis Clavibus
recluduntur. Et tradat ei Diaconus Oſtiaria Eccleſiae.
Benedictio eſt eadem, quae ſupra in Rituali Picta-
viendi. Corbeja, vulgò Corbiè, eſt Urberula Gal-
liae, in Picharda regione, parva, ſed munita, ad
Somonam fluvium, cum celebri Abbatia, antiqui-
eius Divo Petro dicata. Abbatia verò S. Germani
in Pratis eſt diſtiffima, ejuſque taxa annuorum reddi-
tuum in libris Rev. Camerae Apoſtolicæ accendit ad
ſummam ſcutorum octo millia.

Tertio, In alio perveſtulo Rituali manuſcripto
per Rodradum Presbyterum Anno DCCCL. circiter,
& cuſtodito in Bibliotheca ejuſdem Monaste-
rii S. Petri de Corbeja, habetur eadem forma
Ordinationis Oſtiarii, ejuſque benedictio, qualis in
praecedenti Codice S. Germani, ut legitur apud Mori-
num, qui illum poſit per extenſum d. part. 2.
pag. 226. Rodradus ſcriptor illius Ritualis fuit Pres-
byter, & ordinatus Sacerdos ex obedientia Anno 853.
ab Hilmerado Epifcopo, ut in ſequenti ejus Praefati-
one; Hilmeradus autem Epifcopus fuit Ambianen-
ſis, ut demonſtrat d. Hugo Menardus in Praefat. ad
Sacram. S. Gregor. Veri. Secundus Codex. Ambia-
num verò eſt Urbs Galliae, Provinciae Pichardiae
23 praecipua, vulgò Amiens, cujus Epifcopus eſt ſuf-
fraganeus Archiepiſcopi Rhenenſis. Praedictum
Codicum exſcriptiſt ex vetuſtiſſimis S. Gregorii Papae
libris ipſe Rodradus, qui valde pius, nec poſis igna-
rus conſpiciat ex Praefatiunculis, quibus ornavit idem
ſuum opus, & ſunt ſequentes.

Hunc ego Rodradus Sanctorum indignus alum-
nus
Compoſui librum; Chriſti ſub honore dicandum,
Officii Sacris Agni dum Vifcina digni
Religione pia Sacram maſtratu ad Aram.
Qui licet indignus meritorum vota bonorum
Deſtituit, noxe nimio ſub pondere vilis,
Saltem huius ſtudii dicitur potaſt placere
Alutbrogo Regi ferinus quo Iudice cuncti,
Pro merito noſtro mercedis praemia digne.
Te quoque ſuppliciter, Chriſti benedicte Sacer-
dotis iſtius fueris qui forſitan uſus,
Inter Sacrorum Solennia ſiſti memor ipſe
Poſco mei, precibusque Deum mihi conciliato,
Obſequio cuius caeleſtium munera libas.
Quartò, In alio Codice antiquiſſimo Rotoma-
genſis Eccleſiae Anno DCCC. circiter exarato pro uſu
Epifcoporum Angliae, apud eundem Morinum d.
part. 2. pag. 230. Ordinatione Oſtiarii concepta eſt
iſdem verbis, quibus, & ſupra poſuit, id eſt: Ad
ſuggeſtionem Archidiaconi tradat ei Epifcopus Claves
De Sacramento Ordinis.

Eccleſiae de Altari dicens: Sic age, quaſi redditurus
Deo rationem. Hic benedictio pariter ejuſdem Oſti-
arii hæc eſt: Deum Patrem Omnipotentem ſuppliciter
deprecemur, ut hunc ſamulum ſuum N. benedicere
dignetur, quem in officium Oſtiarii eligere dignatus eſt;
ut ſit ei fideliffima cura in Domo Dei diebus, ac no-
ſtribus, ad diſtinctionem horarum certarum, ad invo-
candum nomen Domini, adjuvante Domino Deo noſtro
Jeſu CHRISTO, qui cum eo vivit, & regnat Deus,
in unitate. Hic autem eſt notatu dignum, in-
ſerta fuiſſe verba illa: Ad diſtinctionem horarum cer-
tarum ad invocandum nomen Domini. Hic, quia anti-
quitas omnes horae Canonicae recitabantur in Cho-
ro tam à ſecularibus, quam à Regularibus die, ac
nocte horis diſtinctis; ad quas horas Oſtiarii Campa-
nam pulſabant, & Choro additos vocabant; ad
hunc autem effectum in nocte obſervabant Syderum
curſus, in die verò corporis humani umbram, & hæc
erant eorum Horologia, ut obſervat Menardus in
cit. Not. in lib. Sacramentor. pag. 273. de quibus ait,
ſcripſiſſe Bedam librum de Ratione Temporum.
Memini me legiſſe in Hiſtoria Monachica S. Bene-
dicti Abbatis, auctore P. D. Petro Antonio
Tornamita Monacho Benedictino, lib. 3. cap. 2.
ſ. 9. Horologia hydraulica, id eſt ex aqua motu,
& cum aqua horas demonſtrantia fuiſſe adinventà
à Gilberto Monacho Floriacenſis Ordinis S. Bene-
dicti, qui ob inſignes ſuas virtutes factus fuit Rhe-
menſis Epifcopus, deinde Archiepiſcopus Ravennae,
tandem ad Apoſtolicam Sedem aſſumptus nomen
Sylveſtri II. ſibi impoſuit, Anno Domini milleſi-
mo. Hunc per Epichejam referunt fuiſſe ſolium
recitare carmen hoc, denotans aſcenſus Cathedralium
quos fecerat:
Scandit ab R. Gilbertus ad R.; poſt Papa vi-
get R.

Ideſt aſcendit ad Epifcopatum Rhenemem, ex eo
ad Ravennatenſem, deinde ad Romanum.
Quintò, exhibet idem Morinus d. part. 2. a pag.
236. uſque ad pag. 280. novem alios Rituales libros
diverſarum Cathedralium Eccleſiarum, conſcriptos
partim ante milleſimum Annum, partim poſt, &
in ipſis eadem ſunt verba experimentia tum tradi-
tionem clavium, tum prolationem formae in ordi-
nando Oſtario: hæc tantummodo eſt additio in
Codice, Anno CM circiter conſcripto, ſpectante
ad antonominaſtum Monasterium Sancti Germani in
Suburbio Pariſienſi, videlicet poſt traditas claves
Eccleſiae Oſtiarii, dum ipſi tangunt ejuſdem Eccle-
ſiae Oſtium, Archidiaconus dicit: Per hoc Oſtium
traditur vobis miniſterium, ut ſitis Janitores Tem-
pli Dei; habeatque poteſtatem recipiendi bonas, &
expellendi indignos. Igitur ex his omnibus mani-
feſtè patet, quam ſit, & quae ſemper fuerit mate-
ria, ac forma Ordinis Oſtiariatus.

Quo ad Quartum, Officium, ac obligatio Oſti-
ariorum, conſiſtit tum in faciendo, tum in obſer-
vando. Ea, quae facere debent, ſunt, aperire,
& claudere Januas Eccleſiarum, earumdem Oſtium
aſſiſtere, indignos, nempe excommunicatos exclu-
dere, ut conſtat ex Decretis Concilii Laodiceni,
cap. 19. Toletan. cap. 8. ac ex cap. Perſicis
diſt. 25. cujus hæc ſunt verba: Ad Oſtium
pertinent Claves Eccleſiae, ut claudat, & aperiat
Templum Dei; & omnia, quae ſunt intus, extra-
que cuſtodiat, fideles recipiat, excommunicatos,
& inhædeles excipiat. His addit Gobatus tract. 8.
num. 65. Oſtiariorum munus eſt, res, & depoſi-
ta Eccleſiae fideliter cuſtodire. At melius cæteris
quae faciendae ſunt ab Oſtiariis declarat S. Caroluſ
Borromaeus in Concil. Mediol. 1. part. 2. tit. De
Oſtario, ubi hæc de eo ponit: Arcem populam,
non accedat ad Sacerdotem facientem divina. Campa-
nas pulſet. In Eccleſia deambulante, dormien-
tes, vendentes, tumultum facientes ad Superiorem de-
ſerant.

ferat, & expellat. Mendicantes ab Ecclesia excludat. Ecclesiam verendam curet. Canes, & alia bruta expellat, & omne indecens ab Ecclesia remoueat. Referuntur hac eadem Divi Caroli præcepta ab Emin. Card. de Lauræa in Epitome Canonum Verb. Oſtariis.

Sanè adeò nostris temporibus creverunt in Ecclesiis abusus, quibus prædicta Synodus Mediolanensis præcipit Oſtariis, occurrere, ut ad eos eliminandos tuto minime satis fore numerum Oſtariorum, quem notavimus supra num. 4. in Lege Hebraica. Duo præcipui sunt, & quidem molestissimi. Unus est accessus Laicorum ad Altare, in quo Sacerdos celebrat Missam; Alter mendicorum per Ecclesiam deambulantium, dum Sacra fiunt, videntibus, & tacentibus Oſtariis, nempe Clericis omnibus tam majoribus, quales sunt Canonici, Parochi, & alii Ecclesiarum Rectores; quam minoribus, puta Capellanis, Sacristis, aliisque, qui Ecclesiasticis stipendiis vivunt. Paucis ab hinc annis cum accessissent ad Altare celebraturus, & Introitum Missæ recitarent, ecce Matrona quædam Nobilis Patavina, ætatis Annorum quadraginta circiter, que pietatem, ac devotionem profitebatur, Missam meam audire sinit se in gradibus Altaris in cornu Epistolæ, & genuflectens, facie sua tangebatur Missale. Exarsit; an ira, nescio, an zelo? Antequam legere in Missali inciperem, illam increpando voce gravi dixi: Recede. Deest hic situs Matronam piam? Erubuit ipsa, & discessit, lacrymatulæ sui in corde meo tantam in populo ignorantiam, proveniente in Parochorum desidia, qui aut nesciunt, aut negligunt suos Parochianos docere, illicitum, & indecens esse genuflectere in Altari, in quo Missæ sacrificium offertur. Legant, quæso Pastores animarum, & Ecclesiarum Rectores, quæ in Sacris Conciliis, & à Sanctis Patribus ordinata sunt de cancellisante Altaria ponendis, & de prohibito Laicis ingressu in illos. Sanctus Germanus Episcopus Constantianopolitanus Hist. Eccl. pag. 148. scribit: Cancelli locum orationis designant, quousque extrinsecus populus accedit: intrinsecus autem sunt Sancta Sanctorum solis Sacerdotibus pervia. Concilium Laodicenum can. 19. statuit: Solis Ministerio Sacro deditis ad Altare ingredi, & communicare ibidem licet. Concilium Nansense can. 3. præcipit ita: Hoc secundum auctoritatem Canonum modis omnibus prohibendum, ut nulla femina ad Altare præsumat accedere. Ac hujuscemodi prohibitiones leguntur etiam in cap. Peruenit. & cap. Sacerdotum. de Confecr. dist. 2. Parochos, ac alios Sacerdotes meminisse oporteret, se Ordinem Oſtariatus suscepisse; ideoque de eo reddituros esse Deo rationem, si vel ob ignaviam, vel ob inscitiam hos irreverentiae actus, ac abusus compescere omiserint, permitrendo Laicas personas propè Altaria, & in eorum gradibus genuflectere, tanto cum incommodo Celebrantis.

Sed non minor est importunitas egenorum, ac mendacantium per Ecclesiam tempore Sacrificii deambulantium, elemosynam ab audientibus Missam pententium, ac distractionem non parvam istisdem, nec non Sacerdoti Sacrificanti causantium. Antiquus mos Ecclesiæ fuit, ut pauperes ad fores Ecclesiæ starent, ibi elemosynam recepturi, ut ait S. Jo. Chrysoſtomus Homil. 28. ad Popul. Antioch. ibi: Ante Ecclesias pro foribus pauperes sedent. Legant Ecclesiastici constitutionem V. S. Pii Quinti, incipient. Cum primum: Datam Kal. Aprilis 1566. & videant penas statutas in Rectores Ecclesiarum tam Saculares, quam Regulares, qui sinunt, pauperes, & egenos deambulare per Ecclesiam, stipem petentes, tempore Divinorum Officiorum, & negligunt eos expellere, huncque molestissimum abulum de medio tollere; quem etiam damnant, & frequen-

ter prohibent uniuscujusque Diocesis Synodales Constitutiones, & Episcopalia præcepta. Et quoniam plures alii sunt abusus, atque actus irreverentes, qui committuntur in Ecclesiis, quos tolli oportet ab Oſtariis, ideo ab omnibus Oſtariis Ordinem habentibus, cum sint Deo injuriosi valde, legant P. Paulum Segerium in Christ. Instr. part. 3. serm. 4. 37 & nostras Decisiones Miscellaneas Decif. CLI. ubi, occasione casus prudentialis, de reverentia Ecclesiæ debita, & de remediis in ea procuranda, plenè, & abundè differitur de illis.

Quo ad aliam partem officii Oſtariorum, consistentis in non faciendo, quatuor notantur in Collatione Maxima Conciliorum omnium Hispaniæ, & novi Orbis facta ab Emin. Card. de Aguirre tom. 3. à pag. 8. ubi hæc habet: I. Oſtarii non debent Secretarium ingredi, nec vasa Domnica tangere ex Concilio Laodiceo Can. 21. II. Quod neque Oſtarii, neque Lectores, neque alii gradus Ordinum habentes audeant ingredi tabernas, d. Concil. Laodiceo. Canon. 23. III. Quod Oſtarii non te absentent à foribus Ecclesiæ, easque deserant, etiam brevi tempore; neque sub prætextu, ut Orationi vacent d. Concil. Can. 4. IV. Nullus Penitentis Oſtarius, aut Lector fiat, nisi ad hoc necessitas cogat. Concil. Toletan. 1. tit. 3. à cap. 44. Appellatione Penitentis intelligitur ille, qui ob aliquod publicum delictum publicam fecisset penitentiam; hic enim irregularis erat, & ab Ordinibus excluderetur, ut constat ex Origene lib. 2. contra Celsum. Ex S. Hieronymo in Dialog. adv. Luciferian. Ex S. Siricio Papa Epist. 1. Ex Innocentio Papa lib. 4. de Penitent. cap. 12. Et ex decretis plurium Conciliorum, quæ allegantur ab Illustrissimo Sarnelio Episcopo Vigiliarum in ejus eruditissima Basilicographia cap. 18. num. 11.

Sed dicet aliquis, quæ de causa Ecclesia Græca non confert Ordinem Oſtariatus? Huic instantiæ satisfaciunt in Decisione sequenti.

DECISIO XVIII.

ARGUMENTUM.

Proposita, & discussa Quæstione, Quare Græci non conferant Ordinem Oſtariatus, neque Exorcistatus, neque Acolythatus? Et relatis doctissimis argumentis tam pro, quam contra eorum omissionem, agitur de Ordine Lectoratus, & ostenditur, quæ sit ejus Materia, & Forma? & quæ ejus officia tam apud Latinos, quam apud Græcos. Eruditiones multæ de Libris Hebræorum antiquis tum Realiibus, tum Metaphoricis, ideo de Libro Vitæ, de Libro finalis Judicii, & Mortis. Exempla plura SS. Lectorum.

SUMMARIUM.

- 1 Oſtariatus Ordinem non conferunt Græci, & cur?
- 2 Græci ex minoribus Ordinibus solum Lectoratum habent.
- 3 Euchologia Græca de quatuor Ordinibus meminerint?
- 4 Concilii Generalis VIII. decretum quinque tantum Ordines nominat.
- 5 Nicæa antiqui Scripſoris testimonium de quinque tantum Ordinibus.
- 6 Pontifices Romani nunquam conquesti de Græcarum Ordinum omissione.
- 7 Elias Cretensis quinque Ordines tantum nominat.
- 8 S. Jo. Damascenus similiter, & Metaphrastes.
- 9 S. Theodorius ordinatus primum Lector, deinde in tribus sacris.

- 11 Justinianus Imperator nihil de Oſtariis, Exorcistis, & Acolythis.
- 12 S. Clementis Pape Constitutiones Apostolicæ, nihil de istisdem.
- 13 S. Ignatii Martyris nominat Oſtarios, Exorcistas, ac Acolythos.
- 14 Laodicea Synodus similiter; nec non S. Epiphanius; atque Concilium Antiochenum.
- 15 Et Constitutiones Apostolicæ S. Clementis.
- 16 Morini tria dicit pro excusandis Græcis ab omissione trium minorum Ordinum.
- 17 Cabasutii dicitur de horum trium Ordinum Græca omissione.
- 18 Lectoratus materia in Ecclesia Latina.
- 19 Libri Sacri vel Protocanonici, vel Deuterocanonici.
- 20 Concilii Tridentini Decretum de Libris Canonici.
- 21 Libri antiquorum convolvibiles: ac cylindrum.
- 22 Libri cur dicebantur scripti intus, & foris?
- 23 Hystheria quid sit?
- 24 Christus quomodo dicatur Luc. 4. 17. plicuisse librum?
- 25 Libri Sacri, vel Reales, vel Metaphorici.
- 26 Moyses cur sanguine aspersit Librum Legis?
- 27 Libri sacri Metaphorici qui sint? & qualis Liber Vitæ.
- 28 Romani cur vocabantur Patres conscripti?
- 29 Liber vite dupliciter scriptus. Inchoatè, & Completo.
- 30 Liber finalis judicii qualis sit?
- 31 Fada uniuscujusque quomodo ab omnibus videbuntur in die Judicii?
- 32 Angeli, & anime beatæ quomodo ad invicem loquantur?
- 33 Peccata electorum an ab omnibus videnda in judicio?
- 34 Liber mortis quisnam sit?
- 35 Libri Sacri an omnes sint materia Lectoratus? Et an Liber Pontificalis.
- 36 Forma Lectoratus que in Ecclesia Latina.
- 37 Que in Ecclesia Græca?
- 38 Phebonium quid sit? & quid Omophorium?
- 39 Lectoris Officium quadruplex in Ecclesia Latina.
- 40 Lectores an possint predicare?
- 41 S. Apollonii Lectoris cum S. Philemone M. jucundus eventus.
- 42 Cantare in Ecclesia spectat ad Lectores.
- 43 Lectores cur aliquando nominati etiam Cantores, & Notarii.
- 44 Lector occisus ab Arianis dum cantaret Alleluja.
- 45 Benedicere panem, & novos fructus est officium Lectorum.
- 46 Lectorum Officia apud Græcos.
- 47 Græci Lectorum unitum esse ajunt Oſtariatum, & Acolythatum.

DE Lectoratus ordine, qui est secundus inter minores agendum est in præsentem, & de eo ostendere oportet, existit in primitiva Ecclesia; ejusque materiam, & formam declarare; nec non Lectorum officia quæ, & quot sint exponere, ac exemplis confirmare; sed prius satisfaciendum est curiositati perentium, quæ de causa Ecclesia Græca non confert Ordinem Oſtariatus, de quo locuti sumus in præcedenti.

Joannes Morinus in suo erudito Commentario de Sacris Ecclesiæ Ordinationibus part. 3. Exercit. 14. cap. 1. differit de omissione trium Minorum Ordinum, quam faciunt Græci, à quibus tantum Lectoratus Ordo confertur, & hanc quæstionem spinosius De Sacramento Ordinis.

rem vocat, & difficiliorem cæteris in d. part. 3. Exercit. 13. cap. 1. num. 1. Cæterum in prædicta Exercit. 14. cap. 1. conatur probare ab annis mille, & centum supra, quando ipse scribebat, videlicet à siculo quinto circa) memoriam Oſtariatus Exorcistatorum, & Acolythatus apud Græcos esse sepultam. Imò ab istisdem Episcopis Apostolorum successoribus in Orientali Ecclesia eisdem tres Ordines fuisse omisos, quandoquidem omnia Euchologia Græca etiam vestigissima nullam de istis tribus Ordinibus memoriam faciunt, sed tantummodò loquuntur de collatione Ordinum Lectoratus, Subdiaconatus, Diaconatus, Presbyteratus, & Episcopatus; quod ostendunt etiam nos supra Decif. III. à num. 40. & seqq. Argumenta collecta per eundem Morinum, quibus cononectat, imò protegit trium minorum Ordinum neglectum, sunt:

Primò, Decretum Octavi Concilii Generalis celebrati, & conclusi Anno 870. Constantinopoli, in quo damnatus fuit Photius Patriarcha intrusus in illa Sede, & restitutus Ignatius indebitè ex ea pulsus: in quo Patres illi Græci circa Sacramenta d. 10. cap. 10. sic decreverunt in detestationem ejusdem Photii, qui ex Laico factus fuerat intra sex dies Episcopus: Quod si quis nulla suspitione dicit ambitionis, vel honoris spectatus, sed rectè, honestaque disciplina inductus, in Clericum, & Monachum attonsus est, perque omnes gradus Ecclesiasticos definitis temporibus vitam agendo inculpata transisse reperitur; itaut in Lectoris munere annum, in Subdiaconi duos, in Diaconi tres, Sacerdotii quatuor annos expleverit, ad Episcopatus honorem evohatur. En quinque tantum Ordinum nominatio, & recognitio simul cum Episcopatu in hoc decreto. Illud refert etiam Eminent. Cardin. Baronius sub Anno 869. num. 49. Vim hujus argumenti Morinus exaltat; quia hæc Synodus fuit ab Apostolica Sede confirmata; & nihil circa omissionem trium minorum Ordinum fuit oppositum.

Secundò, id, quod asserit Nicetas in vita S. Ignatii prædicti Patriarchæ Constantinopolitani, viti Sanctissimi ad suam Sedem, intruso Photio depulso, restituti; de eo enim ita asserit: Primum quidem Lector, Sacrarum Litterarum præco factus; deinde Hypodiaconus, tum Diaconus, ac deinceps Sacerdos; ordine, ac lege Ecclesiasticorum graduum consecratur. Ergo tunc talis erat conductus, & legitima exiſtimabatur.

Tertiò, Quia Summi Pontifices Nicolaus I. & Adrianus II. toties Photio præpostera Ordinationis crimen exprobrarunt; sed numquam unum omissionis Ordinum minorum à Photio, aut aliis Græcis mentionem fecerunt. Proculdubio gravissimè conqueſti fuissent de hac omissione, si novam, aut spuriam reputassent. Ulteriùs Ignatius Patriarcha, ut antea, ad suam Sedem restitutus, scripsit ad Adrianum II. Papam, quid esset agendum de Lectoribus per Photium ordinatis? & nihil de Oſtariis, Exorcistis, & Acolythis, quod signum est, horum Ordinationem tunc non fuisse in usu.

Quartò, Elias Cretensis, Senior prædicta Synodo, in Commentariis super operibus S. Gregorii Nazianzenis in Orat. 19. vers. finem loquens de Ordinibus Ecclesiasticis, Sacerdotium, Diaconatum, Subdiaconatum, ac Lectoratum solummodò nominat; & præter hos nullum alium.

Quintò, S. Joannes Damascenus, qui vivebat Anno 728. initio Dialogi adversus Manichæos, declarat vocem Principium tanquam æquivocam, variis 8 exemplis, inter cætera, hoc utitur: Principium in super de Ordine dicitur: prima dignitas Lector est, deinde Subdiaconus, post Diaconus, post Presbyter, atque ita demum Episcopus dicitur. Non ita loquebatur, si tunc quatuor minores Ordines fuissent in usu.

Sextò, Metaphrastes apud Surium die 26. Septem-